

تاریخ و جغرافیای

تاریخی گیلان غرب

تألیف: علی اکبر علیزاده گیلان

علیزاده، علی اکبر

تاریخ و جغرافیای تاریخی گیلان غرب / تالیف: علی اکبر علیزاده. - کرمانشاه: باغ نی،
۱۳۹۰

۳۹۹ ص.

ISBN ۹۷۸-۹۶۴-۲۶۹۹-۵۷-۵

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

۱. گیلان غرب - تاریخ. ۲. گیلان غرب - جغرافیای تاریخی. الف. عنوان

۹۵۵/۰۸۴۳ ۱۳۹۰ ۸۴ / ۲۱۱۷ DSR

شناسنامه کتاب

نام کتاب: تاریخ و جغرافیای تاریخی گیلان غرب

نویسنده: علی اکبر علیزاده

ویراستار: سجاد جهانفرد

طرح جلد: مرتضی بیگی

انتشارات: باغ نی کرمانشاه

قطع: وزیری

چاپ اول: تابستان ۱۳۹۰

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۶۹۹-۵۷-۵

حق چاپ برای مؤلف محفوظ است

کرمانشاه - خیابان دبیر اعظم - پاساژ حافظ - طبقه چهارم تلفکس: ۰۸۳۱-۷۲۷۷۴۲۶

فهرست مطالب

عنوان.....	صفحه.....
مقدمه.....	۵
فصل اول: جغرافیای طبیعی گیلان غرب.....	۶
موقعیت جغرافیایی گیلان غرب.....	۷
زمین شناسی منطقه گیلان غرب.....	۹
آب و هوا، توده های هوا، آبها.....	۱۶
منابع طبیعی و معدنی.....	۲۰
حوادث و بلایای طبیعی.....	۲۶
فصل دوم: تاریخ گیلان غرب.....	۲۹
استان کرمانشاه، پیشینه گیل و گیلان، گیلان غرب.....	۳۰
دوره گوتیها، دوره لولوییها، دوره کاسیها.....	۴۰
دوره ایلام، دوره آشور.....	۴۱
دوره ماد، دوره هخامنشی، دوره اشکانی، دوره ساسانیان.....	۴۴
گیلان غرب در بدو ورود اعراب به ایران، ماه بهزادان، فتح ماسبدان، طزر.....	۵۳
دوره امویان، دوره عباسیان، اران، مازورستان.....	۶۲
دوره سلجوقیان و خاندانهای کرد حسویه و بنی عتاز، درتنگ.....	۷۰
دوره جلایریان، دوره تیموریان، دوره آق قویونلو و قراقویونلو.....	۷۶
دوره صفویه، دوره افشاریه، دوره زندیه، دوره قاجاریه.....	۷۸
عمله، اکبرخان سیاه سیاه.....	۸۳
داوود خان کلهر، جنگهای داوودخان.....	۱۱۱
سلیمان خان امیر اعظم، جنگ جهانی اول، جنگ ذهاب.....	۱۲۷
دوره پهلوی.....	۱۳۲
عباس خان قبادیان، علی آقا خان اعظمی، جنگ رنو، جنگ جهانی دوم.....	۱۳۴
گیلان غرب در انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی.....	۱۴۷
فصل سوم: آثار تاریخی و سیاحتی.....	۱۷۸
اماکن باستانی.....	۱۷۹

۱۸۷	اماکن زیارتی و سیاحتی.....
۱۹۱	تفرجگاههای طبیعی.....
۱۹۹	فصل چهارم: اوضاع اجتماعی.....
۲۰۰	نگاهی به گذشته زندگی اجتماعی منطقه.....
۲۰۲	جمعیت، دین.....
۲۰۶	اهل حق در منطقه گیلان غرب.....
۲۱۱	هیئتهای مذهبی.....
۲۱۶	سخن از بعضی رسوم.....
۲۲۲	زبان مردم گیلان غرب.....
۲۲۶	فصل پنجم: چهره های سرشناس و بزرگان منطقه.....
۲۲۷	میرزا رضا کلهر خوشنویس تاهی ایران.....
۲۲۸	عبدالله خان ضیغم السلطان کلهر.....
۲۳۱	چهره های دانشگاهی و پزشکان.....
۲۴۲	نمایندگان ادوار مجلس.....
۲۴۵	تنی چند از بزرگان ایلات و عشایر.....
۲۴۸	شاعران، نویسندگان، هنرمندان و ورزشکاران.....
۲۸۱	فصل ششم: ایلات و طوایف.....
۲۸۴	مفهوم ایل و طایفه.....
۲۸۵	کلهر و تاریخ آن، گوشه هایی از کلهر نامه.....
۳۰۳	طوایف کلهر در گیلان غرب.....
۳۲۴	فصل هفتم: دهستانها و روستاها.....
۳۲۵	تعاریف، معتمدین دهستان ها، کشاورزی و دامپروری در روستا.....
۳۴۰	دهستانهای شهرستان گیلان غرب: حومه، ویژنان، چله، گواور، حیدریه، دیره.....
۳۸۹	فصل هشتم، ادارات شهری: فرمانداری، آموزش و پرورش، بهداشت، شهر سرمست.....
۳۹۵	منابع و مآخذ.....
۳۹۹	زندگینامه مؤلف.....

مقدمه

پهنه غرب کشور ایران در ادوار مختلف تاریخی تا آنجا که مدارک و اسناد یافت می شود و اجازه کنکاش و پژوهش در این زمینه داده است، همواره در طی اعصار و قرون از باستان تاکنون محل زندگی گروهی از انسانها با نام مردم گُرد بوده است. از نیشایی کتیبه های آشور تا عصر ایلامی ها و بابلیها تا اولین حکومت ایرانی که بانی و باعث آن قوم ایرانی ماد بوده تا هخامنشیان، اشکانیان و ساسانیان، دوران استیلای اعراب، ایلخانان مغول و... همه و همه قبایل مختلف کرد با نام ها و اسامی گوناگون در هر عصری در دشتها و روستاها و شهرهای آن زیسته اند.

در این گستره در طول تاریخ شهرها و اماکن تجمع فراوان ایجاد گشته اند. بسیاری از این شهرها یا با تغییر نامهای مکرر روبرو شده اند یا در حوادث پیش آمده در غبار گذر زمان فراموش شده و مستور مانده اند.

گیلان غرب فعلی شهری در دل زاگرس با مردمانی گُرد زبان یکی از شهرستانهای استان کرمانشاه است. داشته های گیلان غرب در پشت پرده پر گرد و غبار ابهام زمانه سر بر بالش خاموشی نهاده است. اما این نشان آن نیست که مردمان گیلان غرب کشتی و کوششی نداشته و نه تنها بر کنار از حوادث زمانه نبوده اند بلکه مردم این منطقه در رویدادهای پیش آمده نقش فعالی داشته اند.

در دوره های مختلف تاریخی مردم گیلان غرب بخشی از ایل بزرگ کلهر بوده اند. چون زیستگاه کلهر بوده پس می توان گفت تاریخ کلهر با گیلان غرب پیوندی ناگسستنی دارد.

در دوره های قاجاریه، پهلوی و انقلاب اسلامی به سبب وجود اسناد و مدارک رویدادها، نقش مردم گیلان غرب تا اندازه ای روشن است و این نقطه از استان کرمانشاه نقشی برجسته داشته است.

گیلان غرب شهر لاله های واژگون قلاج، بوته های مقدس مورت و سراب آن، ویرانه های قصرهای ساسانی، تپه های باستانی، تفرجگاههای طبیعی، بسی سخن ناگفته دارد.

در جنگ هشت ساله اخیر تمامی مردم گیلان غرب جنگیدند. اما شاید باور این مطلب آسان نباشد آن رزمنده ای که هزاران کیلو متر آن طرف تر اینجا به دفاع آمده بود وقتی کودک گیلان غرب را زیر آتش تانک و خمپاره می دید سببی برای تشجیع بیشتر و تقویت روحیه می یافت، تا چه رسد به خوشروانها، شهriار قلبی پورها، جواد رضایی ها، شیرزادها و داورزاده ها و... که در میدانهای جنگ گوشه هایی از شجاعت خود را به نمایش گذاشتند.

فصل اوّل

جغرافیای طبیعی گیلان غرب

موضوعات این فصل:

- موقعیت گیلان غرب، راهها، زمین شناسی منطقه گیلان غرب، پستیها و بلندیها
- دشتها، توده های هوا، آبها، پوشش گیاهی و زندگی جانوری، پرندگان مهاجر، منابع معدنی
- پاره ای حوادث و بلایای طبیعی: زلزله، بیماری وبا، خشکسالی، آفت سن مزروع،...